
LUCIAN
BLAGA

OPERA
POETICĂ

LUCIAN BLAGA
OPERA POETICĂ

Prefață de
GEORGE GANĂ

Ediție îngrijită de
GEORGE GANĂ și DORLI BLAGA

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Corneliei

Poemele luminii

1919

EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepătrunsului ascuns
în adâncimi de întuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii taină —
și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
mărește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi flori de sfânt mister
și tot ce-i nențeles
se schimbă-n nențelesuri și mai mari
sub ochii mei —
căci eu iubesc
și flori și ochi și buze și morminte.

[1919]

LUMINA

Lumina ce-o simt
năvălindu-mi în piept când te văd
oare nu e un strop din lumina
creată în ziua dintâi,
din lumina aceea-nsetată adânc de viață?

Nimicul zăcea-n agonie,
când singur plutea-n întuneric și dat-a
un semn Nepătrunsul:
„Să fie lumină!”

O mare
și-un vifor nebun de lumină
făcutu-s-a-n clipă:
o sete era de păcate, de doruri, de-avânturi,
de patimi,
o sete de lume și soare.

Dar unde-a pierit orbitoarea
lumină de-atunci — cine știe?

Lumina ce-o simt năvălindu-mi
în piept când te văd — minunato,
e poate că ultimul strop
din lumina creată în ziua dintâi.

[1919]

VREAU SĂ JOC!

O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!
Să nu se simtă Dumnezeu
în mine
un rob în temniță — încătușat.
Pământule, dă-mi aripi:
săgeată vreau să fiu, să spintec
nemărginirea,
să nu mai văd în preajmă decât cer,
deasupra cer,
și cer sub mine —
și-aprins în valuri de lumină
să joc
străfulgerat de-avânturi nemaipomenite
ca să răsufle liber Dumnezeu în mine,
să nu cârtească:
„Sunt rob în temniță!”

[1919]

PĂMÂNTUL

Pe spate ne-am întins în iarbă: tu și eu.
Văzduh topit ca ceara-n arșița de soare
curgea de-a lungul peste miriști ca un râu.
Tăcere-apăsătoare stăpânea pământul
și-o întrebare mi-a căzut în suflet
până-n fund.

N-avea să-mi spună
nimic pământul? Tot pământu-acesta
neîndurător de larg și-ucigător de mut,
nimic?

Ca să-l aud mai bine mi-am lipit
de glee urechea — îndoielnic și supus —
și pe sub glee ți-am auzit
a inimii bătaie zgomotoasă.

Pământul răspundea.

[1919]

GORUNUL

În limpezi depărtări aud din pieptul
unui turn
cum bate ca o inimă un clopot
și-n zvonuri dulci
îmi pare
că stropi de liniște îmi curg prin vine,
nu de sânge.

Gorunule din margine de codru,
de ce mă-nvinge
cu aripi moi atâta pace
când zac în umbra ta
și mă dezmierzi cu frunza-ți jucăușă?

O, cine știe? — Poate că
din trunchiul tău îmi vor ciopli
nu peste mult sicriul,
și liniștea
ce voi gusta-o între scândurile lui
o simt pesemne de acum:
o simt cum frunza ta mi-o picură în suflet —
și mut
ascult cum crește-n trupul tău sicriul,
sicriul meu,
cu fiecare clipă care trece,
gorunule din margine de codru.

[1919]

MUGURII

Un vânt de seară
aprins sărută cerul la apus
și-i scoate ruji de sânge pe obraji.
Trântit în iarbă rup cu dinții —
gândind aiurea — mugurii
unui vlăstar primăvărat.

Îmi zic: „Din muguri
amari înfloresc potire grele de nectar“
și cald din temelii tresar
de-amarul tinerelor mele patimi.

[1919]

DIN PĂRUL TĂU

Înțelepciunea unui mag mi-a povestit odată
de-un vâl prin care nu putem străbate
cu privirea,
păinjeniș ce-ascunde pretutindeni firea,
de nu vedem nimic din ce-i aieva.

Și-acum, când tu-mi îneci obrazii, ochii
în părul tău,
eu, amețit de valurile-i negre și bogate,
visez
că vâlul ce preface în mister
tot largul lumii e urzit
din părul tău —
și strig,
și strig,
și-ntâia oară simt
întreaga vrajă ce-a cuprins-o magul
în povestea lui.

[1919]

LA MARE

Vițe roșii,
vițe verzi sugrumă casele-n lăstari sălbatici
și vânjoși — asemenea unor polipi ce-și
strâng în brațe prada.
Soarele în răsărit — de sânge-și
spală-n mare
lăncile, cu care a ucis în goană noaptea
ca pe-o fiară.
Eu
stau pe țarm și — sufletul mi-e dus de-acasă.
S-a pierdut pe-o cărăruie-n nesfârșit și
nu-și găsește
drumul înapoi.

[1919]

CUPRINS

Prefață de *George Gană* 5

POEMELE LUMINII

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii	19
Lumina	20
Vreau să joc!	21
Pământul	22
Gorunul	23
Mugurii	24
Din părul tău	25
La mare	26
Noi și pământul	27
Liniște	28
Frumoase mâni	29
Lacrimile	30
Mi-aștept amurgul	31
Dar munții — unde-s?	32
Fiorul	33
Nu-mi presimți?	34
Lumina raiului	35
Scoica	36
Trei fețe	37
Martie	38
Cresc amintirile	39
Eva	40
Visătorul	41
Veșnicul	42
Izvorul nopții	43
Ghimpii	44
Inima	45
Stalactita	47
Sus	48

Noapte	49
Legendă	50
Primăvară	51
Dorul	52
Vei plânge mult ori vei zâmbi?	53
Pax magna	54
Melancolie	55
O toamnă va veni	56
Stelelor	57

PAȘII PROFETULUI

Pan	61
Înfrigurare	63
Amurg de toamnă	64
Veniți după mine, tovarăși!	65
Vară	67
Leagănul	68
Gândurile unui mort	70
În lan	72
Din copilăria mea	73
La mănăstire	75
Dați-mi un trup, voi munților	77
Flori de mac	79
Tămâie și fulgi	80
Strigăt în pustie	81
Versuri scrise pe frunze uscate de vie	82
I Hafis	82
II Psalmistul	83
III Anacreon	84
IV Misticul	85
Moartea lui Pan	86
I Pan către nimfă	86
II Zeul așteaptă	87
III Umbra	88
IV Pan cântă	89
V Păianjenul	90
Pustnicul	92

ÎN MAREA TRECERE

Către cititori	103
Psalm	104
În marea trecere	106

Pluguri	107
În amintirea țăranului zugrav	108
Un om s-apleacă peste margine	109
Liniște între lucruri bătrâne	110
Călugărul bătrân îmi șoptește din prag	111
Înviere de toate zilele	112
Heraclit lângă lac	113
Bunătate toamna	114
Din cer a venit un cântec de lebădă	115
Sufletul satului	116
Noi, cântăreții leproși	117
Scrisoare	118
Taina inițiatului	119
De mână cu Marele Orb (variantă)	120
Amintire	121
Fiica pământului joacă	122
Am înțeles păcatul ce apasă peste casa mea	123
Lucrătorul	124
Pe ape	125
Fiu al faptei nu sunt	126
Bunăvestire	127
Cuvântul din urmă	129
Semne	130
Epilog	132

LAUDA SOMNULUI

Biografie	135
Somn	136
Fum căzut	137
Paradis în destrămare	138
Pasărea sfântă	139
Echinocțiu	140
În munți	141
Oraș vechi	142
În jocul întoarcerii	143
Peisaj transcendent	144
Asfințit	145
Cap aplecat	146
Elegie	147
Noapte extatică	148
Drumuri	149
Perspectivă	150

Drumul sfântului	151
Peisaj trecut	153
Biblică	154
Tristețe metafizică	155
Veac	157
Ioan se sfâșie în pustie	158
Cetire din palmă	159
Tăgăduiri	160
Încheiere	162

LA CUMPĂNA APELOR

Sat natal	165
Boală	166
Lumina de ieri	167
Semnal de toamnă	168
Septemvrie	169
Cântăreți bolnavi	170
Munte vrăjit	171
Plajă	172
Seară mediteraneană	173
Hotar	174
Vrajă și blestem	175
Trenul morților	176
Cerească atingere	177
Întrebări către o stea	178
Rune	179
Naștere	180
Arhanghel spre vatră	181
La cumpăna apelor	182
Stă în codru fără slavă	183
Din adânc	184
Colindă	185
Ursul cu crin	186
Lumină din lumină	187
Haiducul	188
Țară	189

LA CURȚILE DORULUI

La curțile dorului	193
Ani, pribegie și somn	194
Anno Domini	196
Lângă cetate	197

În preajma strămoșilor	198
Corbul	199
Iezerul	200
Trezire	201
Bunăvestire pentru floarea mărului	202
Oaspeți nepoftiți	203
Alesul	204
Ciocârlia	205
Satul minunilor	206
Beșug	207
Bazin într-un parc	208
Cântecul bradului	209
1917	210
Destin	211
Asfințit marin	212
Estoril	213
Alean	214
Boare atlantică	215
Vânzătorul de greieri	216
Unicornul și oceanul	217
Coasta soarelui	218
Întoarcere	219

NEBĂNUITELE TREPTE

Monolog	223
9 mai 1895	224
Autoportret	225
Fetița mea își vede țara	226
Schimbarea zodiei	227
Pleiadă	229
Încântare	230
Domnițele	231
Poetul	233
Răsărit magic	235
Îndemn de poveste	236
Mânzul	238
Veste	239
Viziune geologică	240
Sfântul Gheorghe bătrân	241
Olarii	242
Șovăirile roiului	243
Sud	244

Cuvinte către fata necunoscută din poartă	245
Dumbrava roșie	247
Ardere	248
Veghe	249
Pe multe drumuri	250
Noiemvrie	251
Cetini negre	252
Cântec pentru anul 2000	253
Epitaf	254

VÂRSTA DE FIER

Inscripție	257
Jale la început de noiembrie	258
Înima mea în anul...	260
Cetatea moartă	261
Lângă vatră	262
Pasărea U	263
Echinocțiu de toamnă	265
Pod peste Mureș	267
Sapă, frate, sapă, sapă	269
Vârsta de fier	270
Cântecul călătorului în toamnă	271
Balada fiului pierdut	272
Ceas	273
Norul	274
Ecce tempus	275
Götterdämmerung	276
21 decembrie	277
În timp	278
Cântec despre regele Ion	279
Nu sunt singur	280
Timp fără patrie	281
Sufletul s-apeacă soartei	282
Balada mierlei	283
Pe munte	284
Oboseala anului	285
Cuvinte către patru prieteni	286
Drum prin cimitir	287
După furtună	288
Înviere	289
Corn de vântătoare	290
Caravela	292

CORĂBII CU CENUȘĂ

Poezii	297
Întâia duminică	298
Poveri	299
Prier	300
Vară în jurul cetății	301
Răsunet în noapte	302
Zi de septembrie	303
Brândușile	304
Toamnă de cristal	305
Oraș în noapte	307
Ulciorul	308
Catren	309
Suflete, prund de păcate	310
Dacă m-aș pierde	311
Tablele legii	312
Suprema ardere	314
Ulise	315
Oedip în fața Sfinxului	317
Epitaf pentru Euridike	318
Columna lui Memnon	319
Catren	320
Glas de seară	321
Cântecul obârșiei	322
Cântecul somnului	323
Vestea cea bună	324
Unde un cântec este	325
Înțelepciune de grădină	326
Tâlcuri	327
Scoici	328
Aràbida	329
Dumbravă africană	330
Doamne, îngăduința Ta	331
Johann Sebastian Bach	332
Zi și noapte	333
Aureolă	334
Linia	335
Inscripție acoperită de mușchi	336
Psalmul 151	337
Umbra lui Dumnezeu	338
De rerum natura	339
Don Quijote	340

Pelerinii	341
Îngerul lumii	342
Apoteoză	343
În fața unei statui a Sfântului Gheorghe	344
Cariatide	345
Orizont pierdut	346
De profundis	347
În noapte undeva mai e	348
Drumul lor	349
Părinții	350
Judecată în Câmpul Frumoasei	351
Cânele din Pompei	352
Cuvânt peste poarta din urmă	353

CÂNTECUL FOCULUI

Prolog	357
Ziua a șaptea	358
Prezență	359
Întâlniri	360
În jocul vârstelor	361
Legenda noastră	362
Văzduhul semințe mișca	363
Cântecul brumelor, urmelor	365
Brumar	366
Glas în paradis	367
Mică odă unei fete	368
Octomvrie	369
Estampă	370
Ceramică	371
Nu crede tu vântului	372
Catren	373
Cântec sub stele	374
Sonet	375
Psalm	376
Alean	377
Atotștiutoarele	378
Umblăm pe câmp fără popas	379
Andante	380
Cântec în noapte	381
Frumsețea	382
Solstițiul grădinilor	383
Toate drumurile duc	384

Risipei se dă Florarul	385
Caut nume	386
Descântec	387
Portret	388
Lângă un fluture	390
Primăvară	391
Anotimpuri	392
Focuri de primăvară	393
Ceas de vară	394
Cărăbușul de aramă	395
Prin toate erele	397
Încă o dată!	398
Cântecul focului	399
Vedenie dantescă	401
Noapte la mare	402
Tusculum	404
Întrebare și răspuns	405
Strofe de-a lungul anilor	406
Lucruri suntem	408
Bocca del Rio	409
Cetate în noapte	411
București 1919	412
Vara Sfântului Mihai	413
Alean și amintiri ce torc	414
Iubire	415
Poveste	416
Cerbul	418
Greierușa	419
Cântecul vârstelor	420
Zodia Cumpenei	421
Cântecul spicelor	422
Arheologie	423
Cetăți, arhipelaguri, oceane	425
Aripi de argint	426
Sfârșit de an	427
A fost cândva pământul străveziu	428
Thàlatta! Thàlatta!	429
Grădiște	432

CE AUDE UNICORNUL

647	Ce aude unicornul	437
	Anii vieții	438

Catren	439
Inscripție pe-o casă nouă	440
Romanul furtunii	441
Catrenele fetei frumoase	442
Sălcii plângătoare	444
Poezia	445
Vară lângă râu	446
Catrenele dragostei	447
Umbra Evei	449
Pëan pentru o tânără	450
Porumba	452
Soare iberic	453
Floare de viță	454
Drumeție	455
Stihuiorul	456
Odă simplisimei flori	457
Sonata Lunii	458
Ermetism	459
Madrigal	460
Răboj	461
Iarbă	462
Inscripție pe-o grindă	464
Drum de toamnă	465
Cântec în doi	466
Subt scutul amurgului	467
An de răscruce	468
Zboruri uitate	469
Orânduire	470
Oglinda din adânc	471
Moara	472
Giordano Bruno	473
Numele	474
Lauda suferinței	476
Catedrala printre stele	477
Cimitirul roman	478
Cântec înainte de-a adormi	480
Insomnii	481
Temeiuri	482
Izvorul	483
9 Mai	484
Când clopotul bate	485
Ce îmbătrânește în noi	486

Cântare subt pietre și flori	487
Dorul-dor	488
Cerbul cu stea în frunte	489
Cuvinte pe o stelă funerară	490

ULTIMELE POEZII (1958–1960)

Cântecul așteptării	493
Inima pădurii	494
Motănelul	495
Scutul	496
1959!	497
La curtea-nsinguratului	498
Și totuși!	499
Colț medieval la Cluj: 1570	500
Orga	502
Mirabila sămânță	503
Catren	505
Duhuri și oglinzi	506
Odă către Runa	507
Cuib de rândunică	508
Măgărușul	509
Viori aprinse, femeile	510
Motto	511
Ceasul care nu apune	512
Bihorelul	513
Munca pleoapelor	514
Munți și nori	515
Inelul anului	516
Trez e sufletul	517
Umbra	518
Înaintarea lor și întoarcerea noastră	519
Murind zeii își lasă	520
Cutreier	521
Pădureanca	522
Lăcaș	530
În lumea lui Heraclit	531
Amintire	532
Cântare vântului	533
M-am oprit lângă tine	534
Mult mă miră stea și trup	535
Veșnicii	536
Rugăciune	537

Îngerul	538
Basm lângă focul de stână	540
Creaturi de vară	541
Printre lacurile de munte	542
Noapte de mai	543
Spune-o încet, n-o spune tare	544
Îngheață izvoarele	545

ADDENDA

Pe țârm	549
Noapte	550
Odă unui rând de haine nouă	551
Fata morgana	552
Cerul	553
Și totuși	554
Ecce homo!	555
Zorile	556
Lucefărul	557
Ursitoarea mea	558
Fluturii de noapte	559
Luna	560
Zamolxe	561
Isus și Magdalena	562
Lacrimile tale	563
Ecourile	564
Lacrime și raza	565
Resignare	566
Copiii	567
Flacări	568
Pe ruina unui templu	569
Lume!	571
Pașii profetului	572
Mă odihnesc lângă o piatră de hotar	573
Corni vechi se scutură de rod	574
Vară nouă	575
Muncă	576
Cimiter	577
Piatra vorbește	578
Cântare pentru trecut	579
În mănăstire de munte	581
Făgăduinți din flacări	582
Lot	584

Taină	586
Fată între ziduri	587
Francisc d'Assisi	588
Începuturi	589
Prezența ta	590
Extaz	591
Oracole	592
Pentru trandafirul din scaunul împărătesc	593
Lauda văzduhului	594
Alean arhaic	595
În valea regiilor	596
Enigma lunii	597
Drumul lui Columb	598
Marea cascadă	599
La cincizeci de ani	600
În loc de bună dimineața!	601
Convalescență	602
Inscripție la un izvor	603
Tu	604
Psalm dragostei	605
Printre culori	606
Alchimie	607
Elegia plopilor	608
Drum în lumină	609
Salut, juneț!	610

INDICI

Indice alfabetic al poeziilor după titlu	613
Indice alfabetic al poeziilor după primul vers	621